

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 In 1848 gaf koning Willem II opdracht om de grondwet te wijzigen. Maar hij had er wel moeite mee.
Waarom had de koning moeite met de grondwetswijziging?
omdat zijn politieke macht hierdoor
- A gelijk bleef
 - B groter werd
 - C kleiner werd
- 1p 2 In de nieuwe Grondwet van 1848 stond dat het verboden was om tegelijk én minister én lid van de Tweede Kamer te zijn. Door deze dubbele functie zou een lid van de Tweede Kamer een taak niet goed meer kunnen uitvoeren.
→ Welke taak van de Tweede Kamer wordt bedoeld?
- 1p 3 Enkele jaren nadat de Grondwet van 1848 was ingevoerd, deed de koning in het openbaar uitspraken waarmee de ministers het niet eens waren. Als gevolg hiervan bood het hele kabinet zijn ontslag aan.
→ Geef een reden waarom het kabinet zich **op basis van de Grondwet van 1848** gedwongen voelde zijn ontslag aan te bieden.
- 2p 4 Een liberale journalist heeft een boek geschreven over zes politieke leiders uit de 19e en 20e eeuw. Elke leider kreeg een eigen hoofdstuk met een passende titel.
Hieronder staan de titels van deze zes hoofdstukken:
- 1 De belangrijkste liberale politicus van de 19e eeuw
 - 2 De eerste katholieke leider
 - 3 Een eigenwijze socialist
 - 4 Een liberaal met weinig invloed
 - 5 Een protestantse leider met veel nieuwe ideeën
 - 6 Een succesvolle socialistische staatsman
- Welk hoofdstuk hoort bij Thorbecke? En welk hoofdstuk bij Kuyper?
Vul alleen een nummer in.
- Doe het zo:*
Bij Thorbecke hoort ... (vul nummer in).
Bij Kuyper hoort ... (vul nummer in).

Gebruik bron 1.

1p 5 Hieronder staan vijf groepen:

- 1 feministen
- 2 liberalen
- 3 protestanten
- 4 rooms-katholieken
- 5 socialisten

→ Welke **twee** groepen moeten volgens de politicus uit de bron samenwerken? Schrijf alleen de nummers op.

1p 6 Welke combinatie van politieke stroming, aanhang en politiek leider is juist?

	politieke stroming	aanhang	politiek leider
A	liberalisme	arbeiders	Thorbecke
B	liberalisme	hogere burgerij	Troelstra
C	socialisme	arbeiders	Troelstra
D	socialisme	hogere burgerij	Thorbecke

1p 7 In 1895 werd in Nederland een telefoonverbinding met het buitenland tot stand gebracht. De overheid werd eigenaar van deze telefoonverbinding.
→ Past dit besluit bij de politieke uitgangspunten van de liberalen?

Verklaar je antwoord.

Doe het zo:

Dit besluit past wel/niet (maak keuze) bij de politieke uitgangspunten van de liberalen, want ... (geef verklaring).

Gebruik bron 2.

1p 8 Bij welke politieke partij hoort deze bron?

- A ARP
- B Liberale Unie
- C RKSP
- D SDAP

Gebruik bron 3.

2p 9 Een feministe wilde in 1916 met de publicatie van deze bron een politiek doel bereiken. De vraagtekens heeft zij bewust laten staan.

→ Leg uit met behulp van de bron welk politiek doel de feministe wilde bereiken.

Doe dit door:

- aan te geven wat zij met deze vergelijking duidelijk wilde maken en
- haar politieke doel te noemen.

- 2p 10 Hieronder staan vier zinnen uit een rechtbankverslag:
- 1 Ik eis dat de verdachte zal worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van 30 maanden.
 - 2 Ik verdedig de verdachte en ik vind de geëiste straf te hoog. De verdachte is nooit eerder opgepakt door de politie.
 - 3 Ik verklaar dat ik op de camerabeelden de bedrijfsauto van de verdachte heb herkend.
 - 4 Ik verklaar de verdachte schuldig en veroordeel hem tot een straf van 24 maanden.

Vijf personen:

- a advocaat
- b getuige
- c minister van Justitie
- d officier van justitie
- e rechter

→ Geef per zin aan welke persoon daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één persoon over.

Doe het zo:

Bij zin 1 hoort ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met zin 4)

Gebruik bron 4.

- 1p 11 Bij welk grondrecht past de uitspraak van deze politicus? En is dat grondrecht een **klassiek** of een **sociaal** grondrecht?
- A het recht op bestaanszekerheid; dat is een klassiek grondrecht
 - B het recht op bestaanszekerheid; dat is een sociaal grondrecht
 - C het recht op werkgelegenheid; dat is een klassiek grondrecht
 - D het recht op werkgelegenheid; dat is een sociaal grondrecht
- 1p 12 De Tweede Kamer heeft het recht om de inkomsten en uitgaven van de staat goed te keuren of af te keuren.
→ Noem de naam van dit recht.

Gebruik bron 5.

- 1p 13 De Tweede Kamerleden geven aan dat zij van één van hun rechten gebruik willen maken.
→ Van welk recht willen de Tweede Kamerleden gebruikmaken?
- 1p 14 De verkiezingen voor de Provinciale Staten zijn van invloed op de samenstelling van de Eerste Kamer.
→ Wat hebben de verkiezingen voor de Provinciale Staten te maken met de samenstelling van de Eerste Kamer?

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Een uitspraak van een politicus over de Schoolstrijd (1875):

Op dit moment hebben wij een gemeenschappelijk belang: het onderwijs. Het openbaar onderwijs is nu voor deze regering helaas belangrijker dan het bijzonder onderwijs. Als wij aan deze ongelijkheid een eind willen maken, dan moeten wij samenwerken.

bron 2

Uit het programma van een politieke partij (1907):

Onze partij is tegen de revolutie, die heel het leven verandert. De revolutie wil onze band met God en de Bijbel verbreken. De revolutie wil oude normen en waarden inruilen voor nieuwe. Onze partij wil daar niets van weten.

bron 3

Een tabel over vrouwenkiesrecht (1916):

Landen	Parlement	
	Invoering passief vrouwenkiesrecht	Invoering actief vrouwenkiesrecht
Finland	1906	1906
Noorwegen	1913	1913
Denemarken	1915	1915
Nederland	??	??

bron 4

Een uitspraak van een politicus (1987):

Voor onze partij is het invoeren van een basisinkomen voor alle Nederlanders een grondrecht. Het betekent dat alle mensen een basisinkomen krijgen, of zij nu werk hebben of niet.

bron 5

Uit een krantenartikel (1994):

Een deel van de Tweede Kamer is boos: een minister heeft naast zijn ministerschap een baan bij een bedrijf geaccepteerd. Voor ministers is dat verboden. Enkele Tweede Kamerleden willen vandaag een reactie van de minister: "Als die reactie er niet snel komt, zullen wij de minister naar de Tweede Kamer roepen en om uitleg vragen."

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.